

sen, hogy növekedjék és mindig mélyebbé váljék, ahhoz állandóan meg kell maradnia ebben a térségben: beszélni „valamiről”, hallgatni „valamire”, amit Isten mond nekünk. Ilyen térségül adta nekünk Isten a Szentírást, itt válik maradandóvá Istenhez való személyes viszonyunk. Az itt szóbanforgó „valamin” mitsem változtat, hogy a bibliai szerző szavának vagy Isten szavának tekintem-e a Szentírást. Az értelem azonos marad. Isten pontosan azt mondja nekünk, amit a szerzők akarnak mondani, se többet, se kevesebbet. De hogy nemcsak egy ember mondja ezt, hanem Isten, ez egymagában teljességgel megváltoztat mindent. Plátó gondolatainak olvasásakor megértem azt, amit Plátó írt és eközben a századokon túl bizonyos meghittségbe jutok Plátóval. Megértem őt. De ez annyit jelent, hogy megint egy embert értek meg. Az evilági varázskör nem pattant szét. A Biblia olvasásakor föl pattan. Emberi szót olvasok Megértem. Ugyanakkor megértem az embert, aki írta. De nemcsak őt. Megértem Istent. Egyetértésbe, meghitt viszonyba jutok Istennel. Ez csak a Bibliánál van így és semmiféle más emberi szónál.

Király István

A SZENTÍRÁS ÉS AZ ELMÉLKEDÉS

A mélyebb lelki életre törekvő emberek minden időben megsejtették azt, hogy az elmélkedő imádság útját kell választaniok. Felfedezték azt is, hogy ezen az úton a lelki olvasmánynak vezető szerepe van. De mit olvassunk, melyik az a könyv, amelyikben egészen kiváltságos módon találkozunk az Istennel? A Szentírást az a könyv, amelyik Isten üzenetét tartalmazza, Isten nagy tetteiről beszél és Isten szól általa hozzánk, ezért a lelki olvasmánnyok között az első és legfőbb helyet foglalja el. Már szent Jeromos ezt mondta róla: aki nem ismeri a Szentírást, — vagyis nem ismeri meg állandó olvasás, elmélkedés révén, — az nem ismeri Krisztust. Aki pedig Krisztust nem ismeri, az Istent sem ismeri meg igazán. Ez a magyarázata annak, hogy a II. Vatikáni zsinat miért buzdít minden hívőt, hogy tanulja meg a Szentírást állandó olvasása által „Krisztus Jézusnak fölséges ismeretét.” (Const.: Dei Verbum, n. 25)

1) Hogy megtaláljuk-e azt, amit keresünk, az attól is függ, hogy **milyen lelkülettel vesszük kézbe a Szentírást, és milyen lelkülettel olvassuk.** Szent Agoston megtérése előtt éveken keresztül vonakodott kezébe venni az Írást, amíg rá nem döbönt arra, hogy a Biblia Isten üzenetét tartalmazza. Attól kezdve úgy tekintette a szent könyveket, mint Isten levelét, amelyet a menygyei hazából írt, száműzetésben élő gyermekeinek, hogy a hazavezető útra

hívja, oktassa őket. Később ezt írta vallomásaiban: „Legnagyobb élvezeteim Uram a Te írásaid . . . nem hiába frattál annyi oldalt titkaidról.”

Ha mi is úgy fogadjuk a Szentírást, ahogy a földi hazánkból, szüleinktől érkezett leveleket szoktuk fogadni, vagyis olyan buzgósággal, **szeretettel** vesszük kézbe, és olyan figyelemmel és bizalommal olvassuk sokszor, újra meg újra, akkor felismerjük a Szentírásban az emberi szavak mögött Mennyei Atyánk hangját. Akkor megtapasztaljuk a Szentírás-olvasás örömét, vigaszát, mert amikor ezt olvassuk, megbizonyosodunk róla, hogy nem vagyunk egyedül. Valaki gondol ránk, Valaki mellettünk van, mint jóbarát, mint szerető Atya.

A legfőbb gondunk tehát az legyen a Biblia olvasásakor, hogy **higgyük** azt, hogy az Írás Isten élő, éltető szava, mert Ő a könyvek igazi szerzője. Őt, az Írásban jelenlevő Istent kívánjuk felfedezni, meghallgatni. Az isteni szerző azonban rejtve van az emberi szerző mögött, miként Betlehemben a jászolban fekvő kisdedben rejtve volt az Isten, vagy az Oltárizsentségben, a kenyér és bor színe alá rejtőzik. Ezt tanítja a zsinati konstitúció: „Ahogy az örök Atya Igéje megtestesült Jézus Krisztusban és emberi természetet vett fel annak gyengeségeivel együtt, hasonlóképp a Szentírásban az Isteni gondolatok az emberi szó formájában jelennek meg.” (Dei Verbum, n. 13)

Hogy valóban ez a hit vezet bennünket a Szentírás olvasásakor, kitűnik akkor, amikor nem találjuk meg azt, amit keresünk, és mégse unjuk meg a keresést. Nem botlunk meg az első nehézségen, nem hagyjuk abba az olvasást, ha nem értünk valamit, vagy már túlságosan is ismerjük. A nehézségek megoldása, a homály eloszlatása sokszor a tudomány és a segédkönyvek feladata. Ezért szükséges ismernünk a biblikus tudományok legfőbb eredményeit, mielőtt a könyvek olvasásába kezdenénk. Nem kell azonban túl sok időt veszítenünk a bevezető és magyarázó olvasmányokra. A lényeg az, hogy a Szentírást olvassuk mindig újra, meg újra. Nem szükséges, hogy minden nehézség megoldását azonnal megtaláljuk. Azt jegyezzük meg, amit megértünk, és mellőzzük azt, amit még nem értünk, mert elsősorban arra kell törekednünk, hogy hittel és szeretettel olvassuk, mint Isten szavát.

Ez a hit és szeretet azonban **a kegyelem műve**, kegyelemből fakad, és kegyelem által növekszik. A segédtudományok, magyarázó olvasmányok olyanok, mint a lámpafény a sötétben. A kegyelem viszont olyan, mint a nap, mely a Szentírás minden lapját a legutolsó és legkisebb pontig beragyogja. A kegyelem műve, hogy az olvasás előtt, alatta és utána lelkünkben kigyullad az örök fény, és valami hasonló vonzódás, lelkesedés támad bennünk, mint az emmauszi tanítványokban, akiknek lelkét átalakította Jézus Írás-magyarázata. „Ugye lángolt a szívünk, — mondták egymásnak — amikor útközben beszélte hozzánk és kifejtette az Írásokat?” (Lk 24, 32) Ezt a kegyelmet, hogy a Szentírás iránt lelki buzgóságot érezzünk, egész életünk folyamán kérnünk kell, és a kegyelemmel közre kell működnünk a Szentírás hűséges olvasásával és tanulmányozásával.

2) A kegyelemmel való közreműködés kérdése felveti azt a problémát, hogy **milyen módszerrel, milyen sorrendben olvassuk a Szentírást?**

A legtöbb hívó számára a **liturgikus** olvasás a kezdet. Az egyházi év ritmusába elhelyezett szentírási szövegeket olvassuk együtt az Egyházzal a misekönyvben és a breviáriumban. Akkor bevezetést nyerünk az üdvösség történetébe. Felfedezzük, hogy az a mi üdvösségünk története is.

A másik a kurzív olvasás módszere. Vagyis **folytatólagosan** végig olvassuk a Szentírást, több évre elosztva, mindennap olvasva valamit. Már ez az olvasás is sok mindent felfedeztet velünk. Igaz sok problémát is támaszt, melyre csak később találjuk meg a választ. Általában jobb, ha a folytatólagos olvasásnál nem a nyomtatásban megjelent sorrendet vesszük alapul, hanem a könnyebben érthető szövegekkel kezdjük. A négy evangélium, Apostolok Cselekedetei, történelmi könyvek olvasása könnyebb, mint a prófétáké, Pál levelei és a Jelenések Könyve. Ugyancsak hasznos, ha az egyes könyvek az időrendi keletkezés sorrendjében olvassuk. Még a szent Pál leveleit, és a prófétákat is akkor értékeljük igazán, ha időrendi sorrendben ismerkedünk meg velük. Így fedezzük fel a kinyilatkoztatás fokozatos fejlődését.

A harmadik olvasási módszer az **elmékedő** olvasás. Rövid, összeszedett ima után figyelmünket egy könyvre, egy levélre, egy szövegre irányítjuk és bővebb magyarázatok nélkül próbálunk behatolni az írás értelmébe. Meglátásainkat, problémáinkat, esetleges megoldásainkat feljegyezzük. Ennél a módszernél is jó arra vigyázni, hogy párhuzamosan olvassuk az Új- és Ószövetséget. A központ Jézus élete, az evangéliumok. Viszont Jézus életének eseményei, tanítása gyakran utalnak a prófétákra, az ószövetségi szent történelmre. Ezért az evangéliumok olvasása a prófétákhoz vezet minket, a próféták pedig az ószövetségi történelmi könyvekhez és a törvénykönyvhöz. Hogy még jobban megértsük Jézus hallgatóit: milyen életszabályok, imádságok éltették őket, az evangéliumok a zsoltárokhoz és az ószövetségi Bölcsességkönyvekhez irányítanak minket. Az Apostolok Cselekedetei, Levelei, a Jelenések Könyve pedig Jézus életének folytatását jelentik az Egyházban és az Egyház által.

A negyedik módszer a **Szentírás tanulmányozása**. Ebben segítségünkre lehetnek a magyarázó könyvek, és a szentírási konkordancia. A tanulmányozás célja, hogy egy-egy könyvet, szöveget jobban megértsünk, annak keletkezését, betűszerinti értelmét és összefüggéseit is lássuk. Vagy pedig végig kísérelünk egy-egy szentírási témát a fejlődés útján, időrendi sorrendben a különböző szentírási könyveken keresztül. Ilyen témák például: az ígélet, szövegség, szabadulás, Isten országa, bűn, kiválasztás, Isten népe, a szent és jószágos Isten, megtérés, messiás, hit, megigazulás témái és még sok más.

Végül az **imádságos olvasás** módszere a legfontosabb. Meg kell tanulni imádkozni a Szentírás szövegével, és imádkozni a Bibliából fakadó Isteni Indítás alapján. Tulajdonképpen a felsorolt olvasási formák nem egymásutánt

jelentenek. Ezeket párhuzamosan is lehet végezni és ezek kölcsönösen kiegészítik egymást, de végül is el kell hogy vezessenek bennünket az imádsághoz. Miután asztal mellett, könyvek, jegyzetek segítségével tanulmányoztuk az Írást, vagy olvastuk, hallgattuk a szent liturgia alkalmával, elérkezik az idő, hogy a hívő ész kutatása, de még a tanító, magyarázó Egyház szava mellett lelkünk mélyén arra figyelünk: mit akar az Isten mondani nekünk: a csendben, az imádság magányában, a Szentíráson keresztül. Erre buzdít minket is a zsinati konstitúció szent Ambrus szavaival: „Amikor a Szentírást olvassuk, Isten szól hozzánk, és amikor imádkozunk, mi szólunk Őhozzá.” (Dei Verbum, n. 25) Így jön létre a párbeszéd Isten és az emberek között.

3) **Igy lesz a Szentírás olvasása karácsony a mi számunkra.** Karácsony titkát szent János evangéliuma így fejezi ki: „Az Ige testté lett és közöttünk lakott.” (Jn 1, 14) Tulajdonképpen mióta ember van a földön, minden vallás azt kutatta, hogyan található az ember az Istennel, hogyan közeledhetnek egymás felé az Isten és az emberek, hogy végül is találkozzanak? Vajon az Istennek kell-e leereszkednie az emberek közé, vagy felemelkedhetnek az emberek Isten világba? Ez a központi problémája minden vallásnak, mitológiának és kinyilatkoztatásnak. Karácsony éjszakája hozta meg a kielégítő választ erre a kérdésre. Mert azon az éjszakán világrengető esemény történt a földön, az emberek életében. A teremtés és az élet Ura eljött közénk. Az Isten Igéje, aki öröktől fogva volt, aki által minden lett, fölvette a mi emberi testünket és közöttünk lakozott.

De miért jött közénk, miért lett emberré az Isten Fia? Azért jött, hogy visszatérve a Mennyei Atyához, ne egyedül menjen vissza, hanem mindazokkal együtt, akik befogadták Őt, akik hittek benne. **Karácsony titkának ez a kettős mozgalma: az eljövétel és a visszatérés,** határozza meg a mi vallásos életünket, Istennel való kapcsolatunkat. Először az Isteni Igének kell eljönnie hozzánk, a mi egyéni életünkbe és nekünk fogadni kell Őt, hogy Ő legyen életünk világossága. Ha engedjük, hogy átalakítsa, megváltsa szívünket, gondolkozásmódunkat, tetteinket, csak akkor tudunk Vele együtt visszatérni a Mennyei Atyához. Csak akkor tud Ő úgy fogadni minket, mint szeretett gyermekeit.

Ez a törvény érvényes nemcsak az egész emberiségre, nemcsak mindegyikünkre külön-külön, hanem **az igazi imaéletnek, imádságnak is ez a titka.** Ha meg akarunk tanulni imádkozni, vagy az imaéletben előre akarunk haladni, ezt mindig szem előtt kell tartanunk. Sokan azért nem tanulnak meg imádkozni, mert imádságuk nem egyéb, mint állandóan Istenhez intézett beszéd, kérdés, könyörgés. Állandóan övék a kezdeményezés és várják, hogy Isten majd meghallgatja őket. Pedig az igazi imádság feltétele az, hogy először az Isten szóljon hozzánk. Először az isteni Igének kell hozzánk jönnie, és nekünk hívó, készséges lélekkel kell Őt fogadnunk, meghallgatnunk. Csak ezután tudunk felemelkedni hozzá, csak akkor tudjuk, hogyan kell hozzá szólnunk, mit kell tőle kérnünk, mit kell neki mondanunk.

4) **De hogyan és mikor jön és szól hozzánk az Isten?** Fentebb láttuk, hogy a Szentírás egészen kiváltságos módon tartalmazza Isten szavát, üzenetét, ezért egészen biztosan Isten szól hozzánk, és közeledik felénk, amikor a Szentírást olvassuk. Ezért az **imádság első lépcsőfoka** a Szentírás olvasása. Láttuk azt is, hogy milyen lelküllettel, milyen módszerrel kell olvasnunk az Írást, hogy felfedezzük az emberi szavak mögött Mennyei Atyánk hangját. Nem elég azonban az egyszerű olvasás. Az olvasott szavak mélyére is kell hatolnunk.

Ez az **imádság második lépcsőfoka**: az elmélkedés. Elmélkedés nélkül az olvasás olyan könnyen unalmassá, szárazzá, eredménytelenné válik. Mit ér állandó olvasással eltölteni az imádságra szánt időt, anélkül, hogy azt megfontolnánk és a mélyére hatolnánk? Mit használ Jézus szavait, tetteit, vagy a próféták, apostolok szavait, tetteit olvasással átfutni, anélkül, hogy szorgalmasan össze ne hasonlitanánk a mi életünket, lelkiállapotunkat azzal a tanítással, példával, amelyet a Szentírásban találunk? Végül, mit ér mindez, ha nem törekszünk életünket, tetteinket, szavainkat, az isteni útmutatás szerint rendezni? Ne gondoljuk azonban, hogy az elmélkedés csak valami spekulatív értelmi megfontolást és akarati elhatározást jelent. Miként hittel, bizalommal és szeretettel kell olvasnunk a Szentírást, hasonlóképp az elmélkedéssel Krisztust akarjuk egyre jobban megismerni, megszeretni és követni. Az elmélkedésben az a hit vezet bennünket, hogy Jézus nem valami ködbevesző történelmi személy, hanem élő valaki, aki az ajtóban áll és kopog. Bebocsátást kér életünkbe, személyes kapcsolatot akar velünk teremteni. Amikor elmélkedünk, akkor fogadjuk Őt be, és azt akarjuk tőle megtudni, hogy mit gondol Ő rólunk, és mit kíván tőlünk (Jel 3, 30)

Az olvasás és elmélkedés ezért **kölcsönösen kiegészítik egymást**. A Szentírás olvasása nélkül hiába gondolkozunk azon, hogy mit tegyünk Isten szolgálatára, vajon mit kíván tőlünk az Isten, mert csak tévedésbe, túlzásba, üres képzelődésbe esünk. Sokan azért nem imádkoznak, mert nem szeretik az emberré lett Isten Fiát: Jézust, és azért nem szeretik, mert nem töreksenek arra, hogy megismerjék. A megismerés útja pedig, mint láttuk az, hogy olvassuk a Szentírást, és elmélkedjünk felette. Akkor rádöbbenünk arra, hogy Jézus szeret bennünket, és a mi lelkünkől is vizsontszeretet fakad.

Az elmélkedés által ugyanis a Szentírás olvasása életté válik, személyes ismeretté és szeretetté. A Szentírásból megismerhetjük Jézus életét, szavait, tetteit, ha pedig elmélkedünk fölötte, akkor Jézus életének mélyebb ismeretére és szeretetére jutunk, bizalmas kapcsolatba kerülünk a láthatatlan Istennel. Akkor az isteni szeretet Igéje eljut hozzánk, nemcsak az értelmünkig, hanem a szívünkig, és akkor csodálatba ejt bennünket a mi Istenünk jósága és emberszeretete. Feltesszük magunknak a kérdést: **mi legyen a mi válaszunk erre az isteni szóra?** Szent Ágoston így biztat bennünket: „Engedd, hogy az Isten szava megragadj a szívedet, engedd, hogy birtokba vegye, és féltéke-

nyen örökdjék felette." Ha engedjük, hogy az Isten Igéje átjárja gondolatainkat, vágyainkat, érzéseinket, akkor az Isten Igéje testet ölt bennünk, mert Isten gondolatait, szándékait magunkévá tesszük. Megengedjük, hogy felgyűjtse bennünk szeretetének tüztét.

5) Csak ezután tudunk igazán a Mennyei Atya felé fordulni, csak ekkor tudjuk, hogyan kell Őt kérni, hogyan kell hozzá szólni. Ez az **imádság harmadik lépcsőfoka**, amikor Jézus által, Jézussal együtt szólunk a Mennyei Atyához, hálaadó, könyörgő, reménykedő, imádó, engesztelő, szerető szavakkal. Hogy termékeny legyen az olvasás és elmélkedés, szükséges, hogy ilyen imádság kövesse. Mit ér különben az olyan olvasás, elmélkedés, amelyből nem fakad buzgó imádság? Csak üres eszmefuttatás, vagy érzélgősség lesz belőle. Vagy azt jelenti, hogy nem hallgattunk igazán és figyelmesen a hozzánk szóló Istenre a lelkiolvasás és elmélkedés alatt, ezért nem tudjuk, mit kell mondanunk. Vagy csak szavakat mondunk, de a szívünk távol marad Istentől (Mt 15, 8) és nem vagyunk képesek arra, hogy bizalommal beszéljünk a mi Atyánkkal. Talán bűneink miatt sötétség üli meg lelkünket, és szívünk megkeményedett, érzéketlenek vagyunk a lelki dolgok iránt. Akkor is könyöröghetünk **bűnbánó** szívvel, mint az evangéliumi vakok, bénák, sánták, bűnösök: könyörülj rajtam Uram, emlékezzél meg rólam, Uram . . . (Lk 23, 42; Mt 9, 28)

Ez az imádság nem jelenti azt, hogy állandóan szavakat mondjunk, ismétlegessünk. Már az emberek életében is tapasztalható, hogy barátok, szerelmesek között a beszélgetés nemcsak szavak kicserélésében áll. Vannak közben csendes percek is. **A csend** sokkal ékesszólóbban mondhatja el Istennek a mi szegénységünket, bűnbánatunkat, mint a szavak áradata. Vagy jobban kifejezheti vágyakozásunkat, kérésünket, beleegyezésünket az Ő akaratába, mint a sok szó.

Miközben szóval vagy csendes önátadással így válaszolunk az Isten szavára, eljutunk az **imádság negyedik fokára**: a szemlélődésre. Mi a jellemző vonása a szemlélődésnek, kontemplációnak? Nehéz megmondani, mert ez az Isten és minden egyes lélek külön titka, legszemélyesebb kapcsolata. Mindenki saját természetének megfelelően tapasztalhatja, és nem igen tudja szavakkal kifejezni élményét. A szemlélődés Istennek ingyen ajándéka, mely a fáradt lelket felüdíti, a lelkileg éhezőt táplálja, a szárazat felhevíti, elfeledteti vele a földieket, csodálatosan megerősíti és vígasszal, örömmel tölti el. A szemlélődés abban áll, hogy felismerjük a hit fényében Isten jelenlétét, közelségét és így találkozunk Vele, személyes ismerősünk lesz. Egyre jobban felfedezzük, hogy Isten nem valami eszme, hanem élő személy, aki szeret bennünket, és mindig velünk van.

6) Miután megkaptuk ezt a kegyelmi látogatást, ezt az isteni fényt, az égi vendég látszólag távozik. Ne tekintsük kismizettekné magunkat, ha a rövid látogatás után, **míntha magunkra maradnánk**. Mindez javunkra válik: érkezése éppúgy, mint távozása. Azért jött, hogy világosságot, erőt, vigaszt hoz-

zon, és azért távozik, hogy most pedig mi cselekedjünk a megismert igazság szerint, és hogy óvatosságra tanítson, nehogy a kapott kegyelmek felfuvalkodottá tegyenek minket. Ha mindig tapasztalnánk az isteni vendég jelenlétét, akkor azt nem tekintenénk ingyen ajándéknak, hanem természetesnek. A szemlélődés kegyelmét mindenkinek meg akarja adni Isten, de csak akkor, amikor jónak látja, annyi időre, amennyire neki tetszik. Ha mindig jelen volna, és állandóan tapasztalnánk jelenlétének vigaszát, azt hinnők, hogy itt a földön van maradandó városunk, és nem keresnők az eljövendőt. (vö.: Zsid. 13, 14) Ő megengedi, hogy rövid ideig ízelejünk látogatásának édességét, de mielőtt kielégültünk volna, távozik. Mintha azt mondaná: Kevéssé ízeleltétek, hogy „mily jó az Ur”; ha el akartok telni jószággal, fussatok utánam, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok, az Atya jobbán. Ott látni fogtok szemtől szembe, nemcsak tükörben; teljes lesz szívetek öröme, és azt senki sem veszi el tőletek. (vö.: 1 Pet 2, 2-6; 1 Kor. 13, 12; Jn 16, 22)

Az imaélet négy fokozata tehát nem jelent egyre növekvő buzgóságot, nem jelenti az Istennel való találkozás egyre fokozódó örömet, vigaszát. Inkább azt jelenti, hogy egyre jobban ráhagyatkozunk az Istenre, az Ő hatalmára és szeretetére. Ez az önátadás gyakran inkább **belső szárazsággal jár együtt**, mint lelkesedéssel. Ez a szárazság is arra tanít, hogy mindent Istentől várjunk, és mondjunk le az önmagunkba vetett bizalomról. Mi olvasunk, elmélkedünk, imádkozunk elsősorban és lényegesen az Istenért de, Isten ingyen kegyelméből, az Ő kezdeményezésére és hívására. Az imaélet értéke nem függ attól a lelki megelégedettségtől, élvezettől, amit időnként találhatunk benne. Az imaélet nem azt jelenti, hogy Istent a mi érdekeink, kívánságaink, vágyaink szolgájává tesszük, hanem azt hogy az imádság minket tesz Isten szeretetének szolgáivá.

Nem a nagyszerű és felemelő gondolatokra, sem az érzelmekre és érzékekre épül az imaélet négy fokozata, hanem a **hitre és bizalomra**. Nem számít az, hogy mit érzünk, milyen nehézségeket tapasztalunk, mert a hit elsősorban engedelmességet jelent, és feltételezi a mi türelmes és kitartó várakozásunkat, az isteni látogatás utáni vágyakozást. Ő sokszor lemondhat minket vágyainkról, hogy csak az általa kiválasztott időben teljesüljön kérésünk. Ha végül, sok várakozás után, értelmünk nem tudja megállapítani, hogy micsoda hasznot merítünk az imából, és semmit se talál, ami lekötne, hitünk akkor is biztosít minket arról, hogy közel van hozzánk és szeret bennünket Valaki, akit érzékeink nem tudnak felfogni ezen a földön.

Bár az érzékek, érzelmek is részt vehetnek a kontemplációban, de igazán csak a **hit éjszakájában**, és a hit éjszakája által találkozunk Istennel. Sohase tévesszük tehát össze az élő hitet az érzékelhető hittel. A hit éjszakájában vagyunk akkor, amikor nem érezzük az Úr jelenlétét, közelségének édességét, és mégis engedelmeskedünk Neki, hiszünk benne, anélkül, hogy látnánk. (Jn 20, 29; 1 Pet. 1, 8-9) Minden éjszaka, melyen átmegyünk az imaéletünk folya-

mán, arra kötelez bennünket, hogy újra kifejezzük bizalmunkat az egyetlen szabadlétünkben, az Istenben. Kifejezzük bizalmunkat annak ellenére, hogy a földies emberi értelme és érzelme számára nincs semmi biztató, megnyugtató támaszpont. Ez a hit, ez a bizalom egyúttal a mi szeretetünk jele. Így lesz **a hit, remény és a szeretet** az imaélet mindegyik fokának jellemző vonása.

7) Végül ne feledjük, hogy az imaéletnek van két fontos megnyilatkozása: **a magán imádság és a liturgikus imádság.** Ez a kettő egymást kiegészíti és egyik sem hanyagolható el. Az elmúlt ötven év alatt, ahogy erősödött a liturgikus mozgalom, komoly ellenvetések hangzottak el a liturgikus imádság ellen azok részéről, akik az egyéni, személyes imádságot védelmezték és féltették. Félelmük forrása az volt, hogy egyesek azt hirdették, a mélyebb imaélet biztosítására elég, ha tevékenyen bekapcsolódnak a liturgiába, és nincs szükség más imára a közös istentiszteleten, liturgikus imákon kívül. Jézus ugyanis — érvelnek ezek — az Egyház liturgiáján keresztül folytatja megváltó, megszentelő működését. A szentmise, a szentségek által közelodik felénk, tanít, árasztja kegyelmét, és felemel magához minket. Ezért a liturgikus imádság minden más imádság felett van, és nem hasonlítható össze a mi személyes imádságunkkal. Már az Isten Igéjének olvasása, hallgatása a szent liturgia alkalmával előbbre való, mint a magán olvasás, mivel az Egyházra bízta Jézus az Igét, az Egyházban kell azt hirdetni, magyarázni és meghallgatni.

XII. Pius erre azt felelte a Mediator Dei enciklikában, hogy a lelki élet alapja az **Istennel való személyes kapcsolatban fogant imádság.** Enélkül elképzelhetetlen a liturgiában való méltó részvétel, személyes odaadás; következőképp, az egyén számára gyümölcstelen a liturgia egész objektív világa. A II. Vatikáni Zsinat pedig világosan megfogalmazta az Egyház tanítását: nincs ellentét a liturgikus és a magánima között, sőt a kettő egymást kölcsönösen kiegészíti, és együtt vezetnek bennünket az imaélet négy lépcsőfokán. (Sacrosanctum Concilium n. 11-12)

Nincs az a magánima, amelyben a lélek egyedül és elszigetelten állhatna Isten előtt. Sohasem vagyunk egyedül a Szentírás olvasása, elmélkedése alkalmával se, még ha be is zárkozunk szobánkba, mert nem vághatjuk el magunkat azoktól, akik előttünk olvasták az Írást, elmélkedtek felülte, vagy akik ugyanabban az időben elmélkednek, mint mi. Amikor a Szentírást olvassuk és felette elmélkedünk, kapcsolatba kerülünk az Egyházzal, az élő hagyományal, és nem tehetünk mindenkitől független felfedezést. Továbbá minden kérdésünk és imánk értékének és Isten előtti elfogadhatóságának forrása az, hogy Jézus által, Vele és Benne mutatjuk be az Atyának. Az Atya előtt csak egy kedves és elfogadható imádkozó lehetséges: Jézus Krisztus, a titokzatos Krisztus, a fő és a tagok egyesült Imája.

A magánima világát tehát a liturgiában való részvétel teszi Isten előtt kedvessé. Másrészt a magánima által létrehozott spontán odaadás, és buzgó-

ság teszi gyümölcsözővé az egyén számára az objektív liturgiát. A magánima és a liturgikus ima ezért kölcsönösen kiegészítik egymást, hogy együtt válósítsák meg bennünk az Ige megtestesülését és a mi felemelésünket, megszentelésünket. Így válik valóra a karácsonyi misztérium a mi imaéletünkben: az Isten Igéje eljön hozzánk a Szentírás olvasása, átélmélkedése révén. De nem azért jön, hogy elveszen bennünk, hanem hogy velünk együtt térjen vissza az Atyához, miután összegyűjtött, megtisztított, megvilágosított és megszentelt minket, hogy Jézussal együtt Atyánknak szólítsuk Őt, és szemléljük, amint kinyilatkoztatja magát nekünk. Itt a földön még csak homályban, a hit éjszakájában találkozhatunk Vele, de el fog jönni a nap, amikor színről színre láthatjuk.

HOGYAN ISMERTESSÜK MEG KISGYERMEKÜNKET A SZENTÍRASSAL?

Gyermeünk már jól ismeri a templomot. Tudja, hogy az Isten házába lépve, első köszöntésünk a térdhajtással az oltárszekrényben lévő Úr Jézusnak szól. Tudja, hogy mi az oltár, mire való a szószék, azt is csendben tudja kívánni, míg édesanyja vagy édesapja a szentgyónását elvégzi, nyugodtan ül a helyén, míg szülője szentáldozáshoz járul. Az egyház nagy ünnepeit is velünk már többször megünnepelte, látta a karácsonyi betlehemet, a keresztút állomásait, a szentsírt a templomban, a nagyszombati feltámadási körmenetet. Azt is látta már, hogy mint keresztelik meg a kisbabát. Ha temetésen nem is volt velünk, de biztosan kivittük halottak napján a temetőbe és velünk imádkozott elhunyt szeretteinkért.

Ebben az évben egyik feladatunk az lesz, hogy előkészítsük az Úr Jézus életének részletesebb megismerésére. Ennek az előkészítésnek első szakaszában az ószövetségi bibliai történeteket kell végig vennünk. Nem egy templomban megtalálható olvasóállványon a Biblia. Ha nincs ilyen Biblia, mutassuk meg kisgyermekünknek közelebbről a misekönyvet. Hívjuk fel figyelmét arra, hogy minden vasárnap a szentmise közben kétszer is felolvas a pap a szentírásból egy-egy részt és a szentbeszédben ezeket a részeket fejti ki a híveknek. Miért olvastatja és magyarázza az egyház ezeket a részeket? Miért csókolja meg a misekönyvet a pap, miután az evangéliumot felolvasta? Azért, mert a Biblia, a Szentírás szent könyv. Azt is elmondhatjuk kisgyermekünknek, hogy a Bibliát a zsinat napjaiban minden ülés előtt ünnepélyes menetben vitték a Szent Péter bazilika közepén elhelyezett díszes oltárkára, és a Biblia a tanácskozó püspökök között magát az Úr Jézust képviselte.

A Biblia az Isten könyve. Hogy miről van benne szó? Arról, hogy a jó Isten miképpen készítette elő a zsidó nép történetén keresztül az Úr Jézus